

Nye muligheder for Salmonella niveau 2 kalve

Indlæg Dansk Kvægs Kongres 2026

Kenneth Krogh

Chefdyrlæge LVK

Kvægdyrlægerne

Formål med pilotprojektet

- Skabe en model for håndtering og omsætning af kalve fra Salmonella niveau 2-besætninger i Danmark.
- Fastholde flere kalve til opfedning i Danmark.
- Projektperiode 2026

Gevinster

- Forbedret dyrevelfærd.
- Styrket sektor gennem fastholdelse af kvalitetsproduktion

Mål

- Dokumentere at niveau 2-kalve kan håndteres uden øget smittespredning til niveau 1-besætninger.
- Danner grundlag for ændring af salmonellabekendtgørelsen efter 1 års pilotdrift.

Eksporten af kalve stiger – Danske kalve bør slagtes i DK

- Antal eksporterede kalve
- 2023: 49.878
- 2024: 49.404
- 2025: 56.383
- Ca. 70 % er fra salmonella 2 besætninger

KVÆG | 19. APR. 2025

Oksekødsproduktionen vil falde frem mod 2035 – danske direktører er sultne efter 49.000 eksportkalve

Stadigt strammere miljøregulering vil få produktionen af okse- og kalvekød til at falde med 450.000 tons i EU de næste ti år. To danske slagteridirektører har dybe panderynker og sætter deres lid til eksportkalve og den grønne trepart.

Danmark har solgt tusindvis af kalve til europæisk land – det slutter, forudser Rabobank

Danmark er blandt leverandørerne til den hollandske produktion af kalvekød. Men det vil stoppe på grund af hensyn til bæredygtighed og dyrevelfærd, forudser Rabobank.

KVÆG |

12. JAN. 2026 11:14 Skrevet af: Peter W. Mogensen

Bæredygtighed   Dyrevelfærd   Kapacitetsudnyttelse slagterier   Egenproduktion af oksekød

Nuværende regler som begrænser at niveau 2 kalve kan omsættes (Salmonella bekendtgørelsen)

Regler

- Salmonella niveau 2-besætninger må ikke sælge eller flytte dyr, undtagen:
  - Mellem ejendomme med samme ejer
  - Til ejendomme med kvæg udelukkende fra samme besætning.
- Kalve under 3 måneder må ikke eksporteres fra økologiske besætninger.
- Dispensation for aflivning under salmonella-sanering bortfaldt 1. april 2024 for besætninger med dyrevelfærdsmærke.

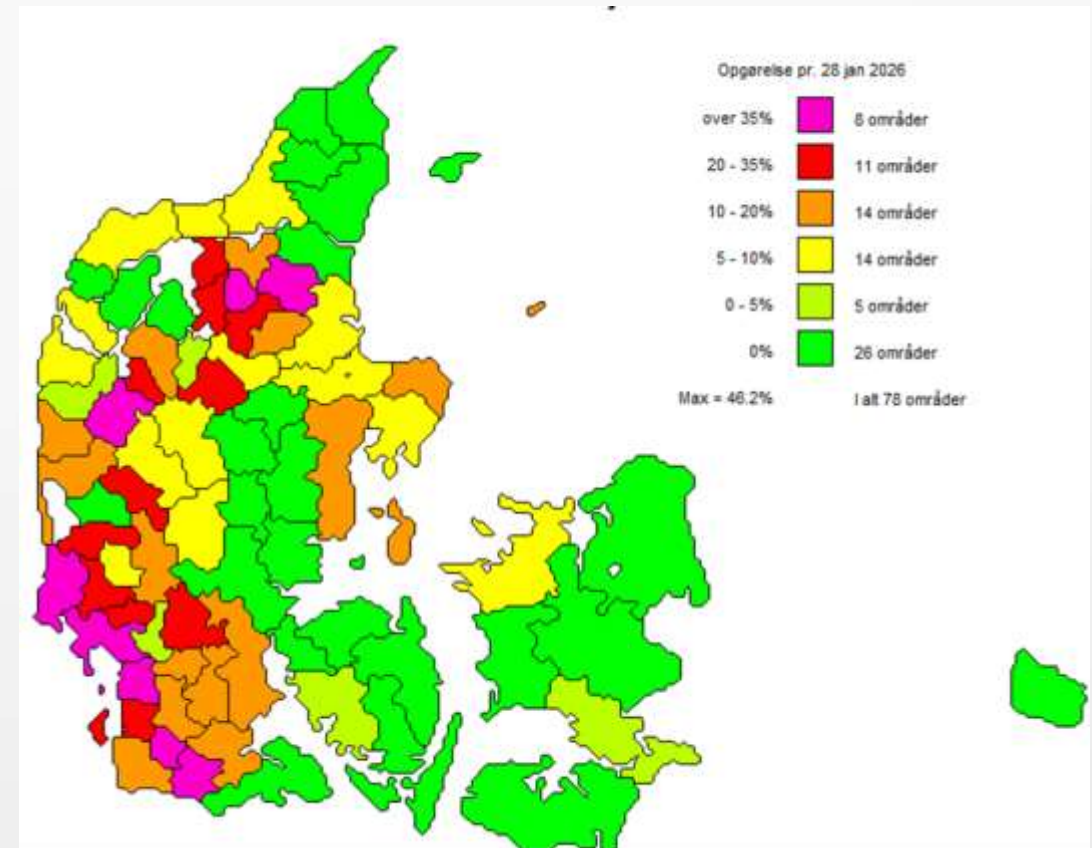
Konsekvenser

- Beholdes kalve i malkekvægsbesætningen:
  - Øget belægningsgrad
  - øget smittetryk og flere syge dyr.
- Mange kalve eksporteres til udlandet, hvor niveau 2-kalve accepteres.

Slagtekalveproducenter og salmonella

Billede: SEGES Innovation

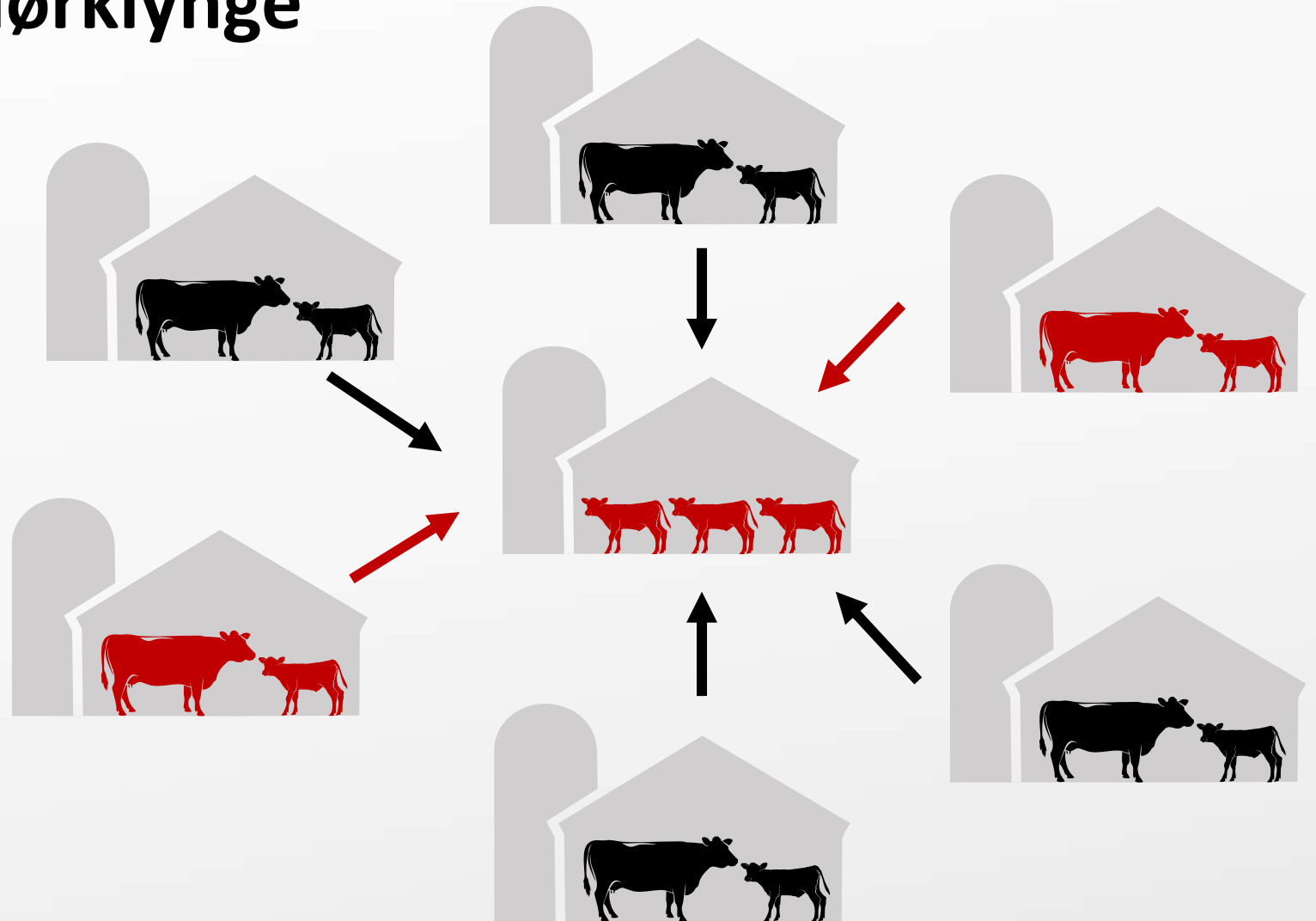
- Kalve fra flere leverandører øger risikoen for at få salmonella
  - Testsystem opdager ikke smitte, før leverandør registreres som smittet
  - Hyppigere tests (månedligt fremfor kvartalsvis) kan reducere risikoen
- Konsekvens, hvis leverandør falder for Salmonella Dublin:
  - Ophør af leverancer => behov for nye leverandører.
  - Ny leverandører => Øger risiko for nye smittestoffer og sygdom

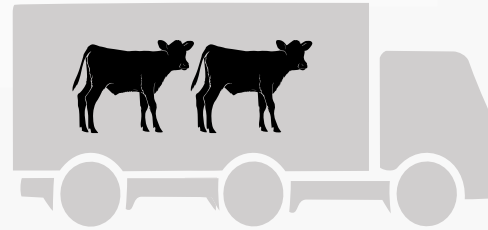
Fast kalveleverandørklynge

Leverandørstruktur

- Leverandørbesætningen skal indgå i en fast leverandørklynge med levering til én fast slagtekalvebesætning.
- Skift af slagtekalvebesætning er ikke tilladt i pilotperioden.

Krav til kalveleverandør

Udlevering af kalve

- Der skal være etableret en udleveringsfacilitet eller kreaturvogn, fysisk adskilt fra øvrige kreaturområder.
- Udlevering må ikke indebære kontakt med andre dyr eller fælles færdselsarealer.

Test og overvågning

- Der udtages månedlige tankmælksprøver til overvågning af salmonellaværdi.
- Niveau 2-besætninger udtager fortsat kvartalsvise salmonella-blodprøver (gældende krav).

Inspirationskatalog Udleveringsfaciliteter til kvæg

Krav til kalveleverandør

Håndtering af nysmitte

- Ved nyregistrering som niveau 2 gælder en karenstid på 3 måneder, hvor kalve ikke må omsættes.
- I karenstiden:
  - Udtages blodprøver af ungdyr
  - Igangsættes en målrettet smittebeskyttelsesplan.

Handlingsplan

- Niveau 2-besætninger skal have en lovpligtig salmonella-handlingsplan.

Kvartalsvise salmonella blodprøver

Månedlige tankmælksundersøgelser for salmonellaværdi

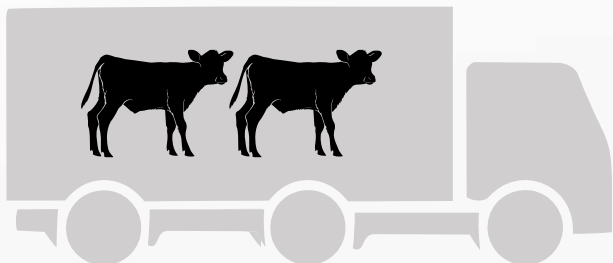
Sundhedskrav

- Kun sunde og livskraftige kalve må omsættes.
- Kalve med kliniske symptomer må ikke flyttes.

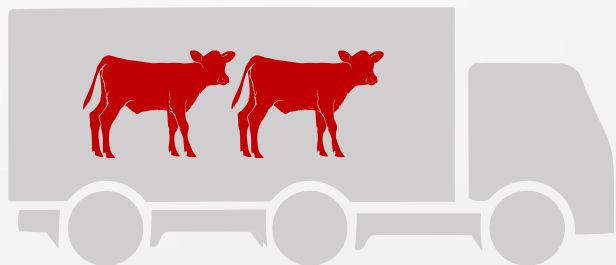
Data og dokumentation

- Leverandøren skal give slagtekalvebesætningen adgang til relevante data via DMS/Kalvetjek.

Krav til Pilot slagtekalvebesætning – Transport af kalve

- Modtagelse af niveau 2-kalve medfører automatisk niveau 2-status.
- Offentligt tilsyn gælder – uden krav om salmonellahandlingsplan.
- Niveau 2-kalve afhentes kun af producenten selv eller én fast vognmand.
- Niveau 2-besætninger besøges sidst på ruten og køres direkte til slagtekalvebesætningen.
- Kalve fra niveau 1 og 2 transporteres adskilt. Køretøjer vaskes og desinficeres samme dag efter transport af niveau 2-kalve.
- Trailer skal være rengjort før afgang: Yderside og hjul som minimumfuld rengøring ved kørsel til niveau 1-besætninger.

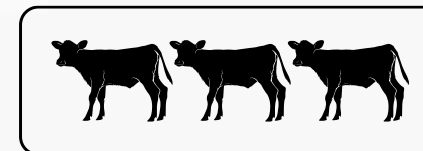
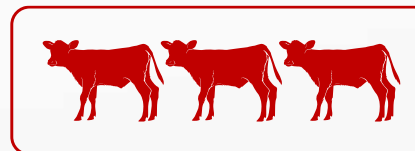

Pilotbesætninger

Bangsbo Slagtekalve v Rasmus Alstrup
Tranbjerg Østergård v Kristian Sørensen

Krav til Pilot slagtekalvebesætning – Opstaldning og smittebeskyttelse

- Ingen sammenblanding af kalve fra niveau 2.
- Kalve huses efter niveau og leverandør med fysisk adskillelse mellem niveau 1 og 2.
- Minimum 3 mdr. separation efter indsættelse.
- Inventar, redskaber og fodtøj opdeles mellem niveau 1 og 2 og er farvekodet.
- Mælkemaskiner/robotter må kun fodre ét niveau – ikke begge.
- Smittebeskyttelsesplan for intern smitte er et krav.
- Dispensation for FVST-kontrol og salmonella-handlingsplan i pilotperioden.

Smittebeskyttelse.

Kalveområde fra Niveau 2 besætninger markeres med rødt

Foto Lise fra Bangsbo

Krav til Pilot slagtekalvebesætning – testkrav

- Boksprøver (blandet gødningsprøve) fra alle indsætter hold senest 24 timer efter indsættelse.
- Gødningsprøver PCR-testes for Salmonella Dublin.
- Blodprøver hver 3. måned fra repræsentative kalvegrupper, opdelt på niveau 1 og niveau 2 (lavere designprævalens for niveau 1).
- Stikprøveundersøgelse af døde kalves lunger via PCR test.

Pilot projektets målsætning

- At demonstrere at god smittebeskyttelse og management omkring indkøb af kalve fra salmonella niveau 2 besætninger til slagtekalvebesætninger...
  - Ikke bidrager til smittespredning til andre besætninger (Dead end)
  - Den øgede smitterisiko kan håndteres i slagtekalvebesætningen
- At få ændret Salmonella bekendtgørelsen så det bliver muligt at indkøbe kalve til slagtekalvebesætning fra Salmonella niveau 2 besætninger.
- Derudover får vi erfaring med:
  - Intern og ekstern smittebeskyttelse
  - Anvendelse af gødningsprøveundersøgelse og lungeundersøgelser med PCR